קֹדֶם שֵׁשׁ: **ב** (יד) [ג]יֵשׁ לִזָּהֵר (טו) מִלְּהַגְעִיל כְּלֵי הַבָּשָׂר וּכְלֵי חָלָב (יא) (טז) בְּיַחַד, אֶלָּא אִם כֵּן (יז) אֶחָד מֵהֶם (יח) אֵינוֹ (יט) בֶּן יוֹמוֹ. (כָּל שֶׁכֵּן (יט) כְּלִי שֶׁל (יג) אִסּוּר. עַל כֵּן נָהֲגוּ שֶׁלֹּא לְהַגְעִיל (יד) (כ) שׁוּם כְּלִי בֶּן יוֹמוֹ): **ג** [ד]לֹא יַנִּיחַ כֵּלִים הַרְבֵּה (כא) לְתוֹךְ כְּלִי וְיַגְעִילֵם יַחַד (כב) (אִם (טו) נוֹגְעִים זֶה בָּזֶה):

ג הָרַשְׁבָּ״א בִּתְשׁוּבָה (עי׳ ח״א סי׳ רסב).
ד מָרְדְּכַי בְּפֶרֶק ב׳ דִּפְסָחִים (סי׳ תקפ) בְּשֵׁם הָרוֹקֵחַ (סי׳ רנב).

בְּאֵר הֵיטֵב

שְׁלֹשָׁה יָמִים קֹדֶם פֶּסַח. וְכָתַב סֵפֶר חֲסִידִים סִימָן (תשל״ל) [תשל״א] בַּעַל תּוֹרָה הַבָּקִי בְּהַגְעָלָה הוּא יַגְעִיל, וְזֶהוּ נָכוֹן. וְעַיֵּן חֹק יַעֲקֹב (סק״ז): **ב** (יא) **בְּיַחַד.** פֵּרוּשׁ, שֶׁתּוֹחֵב אוֹתָם בְּפַעַם אַחַת בַּיּוֹרָה וְאֵין שִׁשִּׁים בַּיּוֹרָה נֶגֶד שׁוּם אַחַת מֵהֶן. וּלְעִנְיַן דִּיעֲבַד, עַיֵּן בְּיוֹרָה דֵעָה סִימָן צ״ה סָעִיף ג׳. וְעַיֵּן סִימָן תק״ט בַּמָּגֵן אַבְרָהָם סָעִיף קָטָן י״א טַעַם לְאוֹתָם הַנּוֹהֲגִים שֶׁלֹּא לְהַגְעִיל כְּלִי חָלָב לָאֱכֹל בּוֹ בָּשָׂר אוֹ אִיפְכָא: (יט) **בֶּן יוֹמוֹ.** אוֹ אִיכָּא שִׁשִּׁים נֶגְדּוֹ. וְכָל זֶה בִּשְׁאָר יְמוֹת הַשָּׁנָה אוֹ בְּעֶרֶב פֶּסַח קֹדֶם שָׁעָה חֲמִישִׁית, מַה שֶּׁאֵין כֵּן אַחַר כָּךְ צָרִיךְ לִזָּהֵר בְּכָל אֶחָד מֵהֶן שֶׁלֹּא יְהֵא בֶּן יוֹמוֹ אוֹ שִׁשִּׁים כַּמְבֹאָר: (יג) **אִסּוּר.** שֶׁצָּרִיךְ שֶׁיְּהֵא שֶׁאֵינוֹ בֶּן יוֹמוֹ אוֹ בַּמַּיִם שִׁשִּׁים נֶגְדּוֹ, וְאָז מֻתָּר לְהַגְעִיל אֲפִלּוּ הַכְּלִי שֶׁל אִסּוּר תְּחִלָּה: (יד) **שׁוּם כְּלִי.** אֲפִלּוּ לְבַדּוֹ וְקֹדֶם שָׁעָה חֲמִישִׁית וְגַם יֵשׁ שִׁשִּׁים, מִשּׁוּם גְּזֵרָה דִּכְלִי שֶׁל אִסּוּר דְּלֹא מְהַנֵּי לֵיהּ הַגְעָלָה כָּל זְמַן שֶׁהוּא בֶּן יוֹמוֹ שֶׁחוֹזֵר וּבוֹלֵעַ מִמֵּי הַגְעָלָה, דְּלֹא שַׁיָּךְ בּוֹ נוֹתֵן טַעַם בַּר נוֹתֵן טַעַם דְּהֶתֵּירָא. [וְשַׁ״ךְ יוֹרָה דֵעָה סִימָן צ״ה (סק״ט) מַקְשֶׁה מִדְּאָמְרִינַן שָׁם (ס״ג) קְעָרָה בָּשָׂר שֶׁהוּדְחָה בְּיוֹרָה חוֹלֶבֶת מֻתֶּרֶת, וְתֵרֵץ דְּהָתָם דִּיעֲבַד. וּפְרִי חָדָשׁ דָּחָה סְבָרָתוֹ הֲלֹא הָוֵי נוֹתֵן טַעַם בַּר נוֹתֵן טַעַם דְּהֶתֵּירָא, אֶלָּא דְּמַסִּיק דְּחוּמְרָא לְכַתְּחִלָּה הוּא לִסְבָרַת פּוֹסְקִים דְּלֹא מִיקְרֵי נוֹתֵן טַעַם בַּר נוֹתֵן טַעַם כִּי הַטְּעָמִים מִתְעָרְבִים בְּפַעַם אַחַת בַּמַּיִם]. כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ט) אֲפִלּוּ שֻׁלְחָנוֹת יְשַׁפְשֵׁף יָפָה וְיִשְׁהֶה אַחַר הַשִּׁפְשׁוּף מֵעֵת לְעֵת שֶׁלֹּא יִהְיוּ בֶּן יוֹמוֹ, וְיִהְיוּ מְנֻגָּבִין מִן הַמַּיִם צוֹנְנִין, שֶׁמָּא יִצְטַנְּנוּ מֵהֶן הָרוֹתְחִין. וְיִזָּהֵר לִשְׁפֹּךְ עֲלֵיהֶם בִּזְרִיזוּת וְלֹא עַל יְדֵי זְרִיקָה בָּאֲוִיר, דְּזֶה לֹא מִיחֲשַׁב עֵרוּי. [עַיֵּין יוֹרָה דֵעָה סִימָן (צ״ה) [צ״ב] (ס״ז)]. וְיִזָּהֵר שֶׁיִּשְׁפֹּךְ מִן הַכְּלִי שֶׁבִּשֵּׁל בּוֹ הַמַּיִם, וְלֹא יִשְׁאֹב עִם כְּלִי אַחַר מֵהַקְּדֵרָה וּלְעָרוֹת עֲלֵיהֶן לְהַגְעִיל, דְּזֶה מִקְרֵי כְּלִי שֵׁנִי, אָכֵן אִם שׁוֹהֶה אֶת הַכְּלִי שֶׁשּׁוֹאֵב עִמּוֹ תּוֹךְ הַקְּדֵרָה שֶׁמַּעֲלִין הַמַּיִם רְתִיחָתָן, מִקְרֵי שַׁפִּיר כְּלִי רִאשׁוֹן, עַיֵּן טַ״ז בְּיוֹרָה דֵעָה סִימָן צ״ב (סק״ל). עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ בְּשֵׁם מַהֲרִי״ל (שם). וְעַיֵּן חֹק יַעֲקֹב (ס״ק יד). וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן תנ״א סָעִיף קָטָן מ״ג: **ג** (טו) **נוֹגְעִים.** וּלְעִנְיַן טְבִילַת כֵּלִים אֵין קְפִידָא, [דְּשָׁם תָּלוּי בַּחֲצִיצָה].

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

כָּתְבוּ כַּמָּה אַחֲרוֹנִים, אֶלָּא שֶׁכָּתְבוּ (יא) דְּמַה שֶּׁכָּתַב הָרַמָּ״א דְּצָרִיךְ לִזָּהֵר בְּכָל הַדְּבָרִים, לָאו בְּדַוְקָא, דְּמִדִּינָא דַּי מֵאַרְבַּע שָׁעוֹת עַד הַלַּיְלָה בְּאֶחָד מִשְּׁנֵי הַדְּבָרִים, וּכְדִלְקַמֵּיהּ. וְיֵשׁ (יט) מְתָרְצִים דִּלְהָכִי נָקַט לְאַחַר שֵׁשׁ, דְּאָז מֵהַנָּכוֹן לִזָּהֵר (יג) בְּכָל הַדְּבָרִים הַנִּזְכָּרִים בְּדִבְרֵי הַמְחַבֵּר, מַה שֶּׁאֵין כֵּן אִם מַגְעִיל לְאַחַר אַרְבַּע עַד שֵׁשׁ דַּי שֶׁיִּהְיֶה זָהִיר בְּאֶחָד מִשְּׁנֵי הַדְּבָרִים, דְּהַיְנוּ: א) שֶׁיִּרְאֶה שֶׁלֹּא יִהְיֶה הַכְּלִי שֶׁמַּגְעִיל וְגַם הַיּוֹרָה הַגְּדוֹלָה שֶׁמַּגְעִיל בְּתוֹכָהּ, שְׁנֵיהֶם לֹא יִהְיוּ בְּנֵי יוֹמָן. ב) אִם הַכְּלִי שֶׁמַּגְעִיל הוּא בֶּן יוֹמוֹ, צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה בַּמַּיִם שִׁשִּׁים נֶגֶד כָּל אוֹתוֹ הַכְּלִי לְבַטְּלוֹ [וְאִם מַגְעִיל הַרְבֵּה כֵּלִים זֶה אַחַר זֶה, (יד) צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה בַּמַּיִם שִׁשִּׁים נֶגֶד כֻּלָּם, דְּהָאִסּוּר שֶׁל חָמֵץ שֶׁיֵּשׁ בְּתוֹךְ הַפְּלִיטָה חוֹזֵר וְנֵעוֹר וּמִצְטָרֵף יַחַד]. אָכֵן אִם הַיּוֹרָה הַגְּדוֹלָה הוּא בֶּן יוֹמוֹ, אֵין שׁוּם תַּקָּנָה לְהַגְעִיל בָּהּ אֶלָּא אִם כֵּן יַכְשִׁירָהּ מִקֹּדֶם כַּדִּין, דְּמַיִם שֶׁבְּתוֹכָהּ אֵין בָּם שִׁשִּׁים נֶגֶד הַכְּלִי גּוּפָא, כַּמְבֹאָר בְּיוֹרָה דֵעָה בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת. וְכָל זֶה מִדִּינָא, אֲבָל כְּבָר נָהֲגוּ לְכַתְּחִלָּה לְהַחְמִיר (טו) בְּכָל הַחֻמְרוֹת, וַאֲפִלּוּ אִם מַגְעִיל בְּשָׁעָה רְבִיעִית אוֹ קֹדֶם [מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ו) וּבַ״ח (ס״ד)]. וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה שאין) שֶׁבֵּאַרְנוּ בְּשֵׁם כַּמָּה אַחֲרוֹנִים שֶׁסּוֹבְרִים, דִּשְׁנֵי דְּבָרִים אֵלּוּ, הַיְנוּ מַה שֶּׁמַּצְרִיכִין שֶׁלֹּא יִהְיוּ הַכֵּלִים בְּנֵי יוֹמָן אוֹ שֶׁיִּהְיֶה בַּמַּיִם שִׁשִּׁים לְבַטְּלָן, הוּא מִדִּינָא אֲפִלּוּ קֹדֶם זְמַן אִסּוּר חָמֵץ. מֻתָּר לְהַגְעִיל סַכִּין אָסוּר בִּקְדֵרָה (טז) כְּשֵׁרָה (יז) אִם יֵשׁ שִׁשִּׁים בַּמַּיִם נֶגְדּוֹ, וְלֹא הָוֵי כִּמְבַטֵּל אִסּוּר, כֵּיוָן שֶׁאֵין כַּוָּנָתוֹ אֶלָּא לְהוֹצִיא הַבְּלִיעָה, וּמִכָּל מָקוֹם אֵין לְהִשְׁתַּמֵּשׁ אַחַר כָּךְ בְּהַמַּיִם שֶׁבַּקְּדֵרָה [אַחֲרוֹנִים]. וְעַיֵּן בְּחָכְמַת אָדָם כְּלָל מ״ז סָעִיף ח׳: **ב** (יד) **יֵשׁ לִזָּהֵר.** וּלְדַעַת רַמָּ״א בְּיוֹרָה דֵעָה סִימָן צ״ה סָעִיף ג׳ בַּהַגָּ״הּ, (יח) אֲפִלּוּ בְּדִיעֲבַד אָסוּר: (טו) **מִלְּהַגְעִיל.** וַאֲפִלּוּ קֹדֶם שָׁעָה חֲמִישִׁית, כֵּיוָן שֶׁהוּא מִטַּעַם בָּשָׂר וְחָלָב: (טז) **בְּיַחַד.** פֵּרוּשׁ (יט) שֶׁתּוֹחֵב אוֹתָם בְּפַעַם אַחַת בַּיּוֹרָה, וְהַטַּעַם, דִּפְלִיטַת הַבָּשָׂר וְחָלָב מִתְעָרְבִים בְּיַחַד וְנִבְלָעִין בְּתוֹךְ הַכֵּלִים וְנֶאֱסָרִין: (יז) **אֶחָד מֵהֶם וְכוּ׳.** דְּבָן יוֹמוֹ מֻתָּר, שֶׁמְּקַבֵּל מֵאֵינוֹ בֶּן יוֹמוֹ רַק טַעַם פָּגוּם, וְשֶׁאֵינוֹ בֶּן יוֹמוֹ גַּם כֵּן מֻתָּר, שֶׁהַטַּעַם שֶׁבּוֹלֵעַ מִבֶּן יוֹמוֹ הוּא נוֹתֵן טַעַם בַּר נוֹתֵן טַעַם דְּהֶתֵּירָא וְלֹא חֲשִׁיב טַעַם, וְיָכוֹל לַעֲשׂוֹת אַחַר הַגְעָלָה (כ) מִכָּל אֶחָד מַה שֶּׁיִּרְצֶה בָּשָׂר אוֹ חָלָב: (יח) **אֵינוֹ בֶּן יוֹמוֹ.** וְהוּא הַדִּין אֲפִלּוּ שְׁנֵיהֶם בְּנֵי יוֹמָן (כא) אֶלָּא שֶׁיֵּשׁ שִׁשִּׁים נֶגֶד כְּלִי אֶחָד מֵהֶם, דְּאָז פְּלִיטָתוֹ נִתְבַּטֵּל וְהָוֵי כְּמַאן דְּלֵיתָא. וְכָל זֶה בִּשְׁאָר יְמוֹת הַשָּׁנָה וּמִשּׁוּם אִסּוּר בָּשָׂר וְחָלָב, אוֹ בְּעֶרֶב פֶּסַח קֹדֶם שָׁעָה חֲמִישִׁית, מַה שֶּׁאֵין כֵּן אַחַר כָּךְ צָרִיךְ לִזָּהֵר בְּכָל אֶחָד שֶׁלֹּא יִהְיֶה בֶּן יוֹמוֹ אוֹ שֶׁיִּהְיֶה שִׁשִּׁים נֶגֶד כֻּלָּם, וְכַנַּ״ל בְּסָעִיף קָטָן י״ג: (יט) **כְּלִי שֶׁל אִסּוּר.** פֵּרוּשׁ, אַף שֶׁמַּגְעִילָהּ בְּעַצְמָהּ, (כב) יֵשׁ לִזָּהֵר שֶׁלֹּא יִהְיֶה בֶּן יוֹמוֹ מֵעֵת שֶׁנִּשְׁתַּמֵּשׁ בָּהּ הָאִסּוּר, אוֹ שֶׁיִּהְיֶה בַּמַּיִם שִׁשִּׁים נֶגְדּוֹ כְּדֵי שֶׁלֹּא יֵאָסֵר אִם יַחֲזֹר וְיִבְלַע אֶת פְּלִיטָתוֹ: (כ) **שׁוּם כְּלִי בֶּן יוֹמוֹ.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, (כג) בֵּין מִבָּשָׂר לְחָלָב אוֹ מֵחָמֵץ לְמַצָּה, וַאֲפִלּוּ מַגְעִילוֹ לְבַדּוֹ וְקֹדֶם שָׁעָה חֲמִישִׁית (כד) וְיֵשׁ שִׁשִּׁים, מִשּׁוּם גְּזֵרָה שֶׁמָּא יַגְעִיל כְּלִי שֶׁל אִסּוּר בְּפָחוֹת מִשִּׁשִּׁים, דְּשָׁם לֹא מְהַנֵּי לֵיהּ הַגְעָלָה כָּל זְמַן שֶׁהוּא בֶּן יוֹמוֹ, שֶׁחוֹזֵר וּבוֹלֵעַ מִמֵּי הַגְעָלָה. וַאֲפִלּוּ שֻׁלְחָנוֹת יְשַׁפְשֵׁף יָפָה, וְיִשְׁהֶה אַחַר הַשִּׁפְשׁוּף (כה) מֵעֵת לְעֵת, שֶׁלֹּא יִהְיוּ בְּנֵי יוֹמָן. וְיִהְיוּ מְנֻגָּבִין יָפָה מִן הַמַּיִם הַצּוֹנְנִים, שֶׁמָּא יִצְטַנְּנוּ מֵהֶן הָרוֹתְחִין. וְיִזָּהֵר לִשְׁפֹּךְ עֲלֵיהֶם בִּזְרִיזוּת, וְלֹא עַל יְדֵי זְרִיקָה בָּאֲוִיר, דְּזֶה לֹא חֲשִׁיב עֵרוּי. וְיִזָּהֵר שֶׁיִּשְׁפֹּךְ עֲלֵיהֶם מִן הַכְּלִי שֶׁבִּשֵּׁל בּוֹ הַמַּיִם, אֲבָל לֹא יִשְׁאֹב עִם כְּלִי אַחַר מֵהַקְּדֵרָה וּלְעָרוֹת עֲלֵיהֶן לְהַגְעִיל, דְּזֶה מִקְרֵי כְּלִי שֵׁנִי אִם מַגְעִיל בְּלֹא אֶבֶן מְלֻבָּן, אִם לֹא שֶׁשּׁוֹהֶה הַכְּלִי שֶׁשּׁוֹאֵב עִמּוֹ תּוֹךְ הַקְּדֵרָה עַד שֶׁהַמַּיִם מַעֲלִין רְתִיחָה בִּקְדֵרָה קְטַנָּה, אָז מִקְרֵי שַׁפִּיר כְּלִי רִאשׁוֹן [מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ט) בְּשֵׁם מַהֲרִי״ל (הל׳ הגעלה)]. וְעַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ לְעֵיל בְּסִימָן תנ״א בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן קי״ד בְּשֵׁם מַהֲרִ״י וַוייל (סי׳ קצג): **ג** (כא) **לְתוֹךְ כְּלִי.** הַיְנוּ (כו) סַל מְנֻקָּב אוֹ שְׂבָכָה, דִּבְתוֹךְ כְּלִי שֶׁאֵינוֹ מְנֻקָּב לֹא יַגְעִיל אֲפִלּוּ כְּלִי אֶחָד אֲפִלּוּ כְּשֶׁהוּא צָף וְאֵינוֹ נוֹגֵעַ בְּשׁוּלָיו, אֶלָּא אִם כֵּן מַשְׁהֶה אוֹתָם בְּתוֹךְ הַיּוֹרָה עַד שֶׁהַמַּיִם מַעֲלִים רְתִיחָה בַּכְּלִי שֶׁהוּא רוֹצֶה לְהַגְעִיל: (כב) **אִם נוֹגְעִים זֶה בָּזֶה.** דְּבִמְקוֹם נְגִיעָתָן (כז) לֹא סָלְקִי הָרְתִיחָה, אַף עַל גַּב דִּלְעִנְיַן

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(יא) מַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״ו), וְכֵן מַשְׁמַע בִּפְרִי חָדָשׁ וּבְבֵאוּר הַגְּרָ״א, וְכֵן הַפְּרִי מְגָדִים (א״א סק״ו) מְצַדֵּד דְּיֶתֶר הַדְּבָרִים הוּא עַל צַד הַיּוֹתֵר טוֹב: (יג) חֹק יַעֲקֹב (סק״א): (יג) דִּלְכַתְּחִלָּה לְעִנְיַן הַגְעָלָה, טוֹב לָחֹשׁ לְדַעַת הַפּוֹסְקִים שֶׁסּוֹבְרִין דִּלְאַחַר שֵׁשׁ עַד הַלַּיְלָה גַּם כֵּן אָסוּר נוֹתֵן טַעַם לִפְגָם וּמַשֶּׁהוּ, אִם כֵּן עַל כָּל פָּנִים יֵשׁ לִזָּהֵר בְּאֵלּוּ הַחֻמְרוֹת הַנַּ״ל: (יד) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ו) לְפִי דַעַת הַשַּׁ״ךְ (יו״ד) בְּסוֹף סִימָן קכ״א (סק״כ), עַיֵּן שָׁם. **וְעַיֵּן בְּחִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר שֶׁמְּפַקְפֵּק עָלָיו,** וְעַיֵּן בִּפְרִי מְגָדִים (א״א סק״ו). **וְעַיֵּן בַּמָּגֵן אַבְרָהָם** (שם) **שֶׁכָּתַב, דְּאִם בִּכְלִי אֶחָד שֶׁל חָמֵץ נִתְבַּשֵּׁל בָּשָׂר וּבְאֶחָד דָּגִים, אֵין מִצְטָרְפִין יַחַד, וְכַמָּה אַחֲרוֹנִים הִשִּׂיגוּ עַל זֶה,** וְעַיֵּן מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל שֶׁמְּיַשְּׁבוֹ: (טו) **וְאַף הַיּוֹרָה שֶׁמַּגְעִילִין בָּהּ, נוֹהֲגִין לְהַגְעִיל אוֹתָם מִקֹּדֶם אַף כְּשֶׁהִיא אֵינָהּ בֶּן יוֹמָא** [בַּ״ח (ס״ד) וּפְרִי חָדָשׁ]: (טז) **וְהַקְּדֵרָה אֵינָהּ נִטְרֶפֶת בְּכָךְ:** (יז) **וּלְפִי הַמְבֹאָר לְקַמֵּיהּ, דְּנָהֲגוּ שֶׁלֹּא לְהַגְעִיל שׁוּם כְּלִי כְּשֶׁהוּא בֶּן יוֹמָא אֶלָּא דַּוְקָא כְּשֶׁאֵינוֹ בֶּן יוֹמוֹ, מֻתָּר מִמֵּילָא אֲפִלּוּ אֵין שִׁשִּׁים נֶגְדּוֹ:** **ב** (יח) אַחֲרוֹנִים: (יט) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ח) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים. וְהַטַּעַם, דְּאִם הָיוּ בָּזֶה אַחַר זֶה, כָּל (אַחַר) [אֶחָד] לְעַצְמוֹ הוּא נוֹתֵן טַעַם בַּר נוֹתֵן טַעַם דְּהֶתֵּירָא, וְאֵין אִסּוּר בִּבְלִיעָתָן: (כ) **וְאַף דִּבְעָלְמָא הַמִּנְהָג שֶׁלֹּא לְשַׁנּוֹת עַל יְדֵי הַהַגְעָלָה מִבָּשָׂר לְחָלָב, הָכָא כֵּיוָן שֶׁאֵין כַּוָּנָתוֹ אֶלָּא לְהוֹצִיא הַבְּלִיעַת חָמֵץ, שַׁפִּיר דָּמֵי** [תְּשׁוּבַת חֲתַם סוֹפֵר (יו״ד) סִימָן (י׳) [ק״י]]: (כא) אַחֲרוֹנִים: (כב) וּמַה שֶּׁאָמַר ׳כָּל שֶׁכֵּן׳, מִשּׁוּם דְּבִכְלִי שֶׁל אִסּוּר לֹא שַׁיָּךְ לְכֻלָּא עָלְמָא הֶתֵּר דְּנוֹתֵן טַעַם בַּר נוֹתֵן טַעַם, דְּהָוֵי נוֹתֵן טַעַם בַּר נוֹתֵן טַעַם דְּאִסּוּרָא: (כג) מַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״ט): (כד) חֹק יַעֲקֹב (ס״ק יד) וּפְרִי מְגָדִים (א״א סק״ט) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (כה) **וְהַחֹק יַעֲקֹב** (שם) **כָּתַב דְּדֵי מֵעֵת לְעֵת מֵעֵת שֶׁנִּשְׁתַּמֵּשׁ עָלָיו חָמֵץ:** **ג** (כו) לְבוּשׁ (ס״ב): (כז) עַיֵּן בְּחִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר מַה שֶּׁכָּתַב בָּזֶה:

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת פֶּסַח סִימָן תנב

ד ה אִם מַגְעִיל (טז) בְּצָבַת, (כג) יַגְלֶגֶל הַכְּלִי, דְּאִם לֹא כֵּן בְּמָקוֹם הַצָּבַת לֹא סָלִיק דִּיקוּלָא דְּמַיָּא: ה ו אֵין מַגְעִילִין בְּחַמֵּי טְבֶרְיָה אֲפִלּוּ כֵּלִים שֶׁדִּינָם כִּכְלִי שֵׁנִי, מִפְּנֵי שֶׁאֵינָהּ תּוֹלְדוֹת הָאוּר, וּכְבוֹלְעוֹ כָּךְ פּוֹלְטוֹ, מַה בּוֹלְעוֹ עַל יְדֵי תּוֹלְדוֹת הָאוּר, אַף פּוֹלְטוֹ עַל יְדֵי תּוֹלְדוֹת הָאוּר. הַגָּהָה: מֵיהוּ אִם נִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ רַק בְּמֵי טְבֶרְיָה, (כד) מַגְעִילוֹ בָּהֶן (בית יוסף (ד"ה כתב הרשב"ם) בשם ארחות חיים (הל' ממן ומצה סי' נמ)). וְאֵין מַגְעִילִין (כה) בְּשׁוּם (יז) מַשְׁקֶה, רַק בְּמַיִם, (כו) מֵיהוּ בְּדִיעֲבַד מְהַנֵּי הַגְעָלָה בְּכָל מַשְׁקֶה (בית יוסף (שם) בשם ארחות חיים (שם)). אִם מַגְעִיל הָרְבֵּה כֵּלִים בְּיוֹרָה עַד שֶׁמָּרַב פְּלִיטַת הַכֵּלִים נַעֲשׂוּ הַמַּיִם כְּצִיר, (כז) אֵין (יח) לְהַגְעִיל עוֹד (כח) בְּאוֹתָן הַמַּיִם (ר"ן פרק כל הבשר (פולין מד. ד"ה גרסינן)): ו (כט) ז כְּלִי גָּדוֹל שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְהַכְנִיסוֹ תּוֹךְ כְּלִי אַחֵר מֵחֲמַת גָּדְלוֹ, (ל) עוֹשֶׂה שָׂפָה לְפִיו (יט) (לא) ח בְּטִיט כְּדֵי שֶׁיִּתְמַלֵּא הֵיטֵב וְיִגִּיעוּ הַמַּיִם בְּשָׂפָתוֹ, וּמְמַלְאוֹ מַיִם וּמְרַתְּיחוֹ. (לב) ט אוֹ יִקַּח (לג) אֶבֶן רוֹתַחַת אוֹ לַפִּיד אֵשׁ, וְיַשְׁלִיכֶנּוּ לְתוֹכוֹ בְּעוֹדוֹ רוֹתֵחַ, וּמְתוֹךְ כָּךְ יַרְתִּיחוּ הַמַּיִם יוֹתֵר וְיַעֲלוּ עַל שְׂפָתוֹ: ז נוֹהֲגִין (כ) לְשַׁטֵּף הַכְּלִי בְּמַיִם קָרִים אַחַר הַגְעָלָה (לד) *)מִיָּד:

ה מָצָא כָּתוּב בְּשֵׁם סֵפֶר הָאַגָּדָה (פ"ב סי' כז). ו אַרְחוֹת חַיִּים (הל' חמץ ומצה סי' צב). ז עֲבוֹדָה זָרָה ע"ו. ח לְשׁוֹן הָרִי"ף (ח:) וְהָרא"ש (הלכות פסח בקצור). ט הָרא"ש (פ"ב סי' ז) וְהַפַּרְדְּכִי בְּפֶרֶק ב' דְּפְסָחִים (סי' תקפה). י טוּר בְּשֵׁם תְּשׁוּבַת רַשַׁ"י (סי' רנט) וּשְׁאָר פּוֹסְקִים.

*) (כְּדֵי שֶׁלֹּא יַחֲזֹר וְיִבָּלַע מֵהּ שֶׁפָּלַט כְּבָר).

בְּאֵר הֵיטֵב

עַיִן בֵּית יוֹסֵף (ד"ה כתב עוד המרדכי): ד (טז) **בְּצָבַת.** כָּתַב בְּאֹאוּר וְהָתַּר (כלל נח סעי' סג), וְטוֹב יוֹתֵר לְהַשִּׁימוֹ בְּמַחֲזֶרֶת קְטַנָּה שֶׁל דְּגִים הַקְּלוּעִים אוֹ בְּסַל, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. חק יַעֲקֹב (סק"ק טז): ה (יז) **מַשְׁקֶה.** וְהוּא הַדִּין בְּמֵימֵי עִם אֹפֶר שְׁקוֹרִין בְּלְשׁוֹן אַשְׁכְּנַז לוּ"ג. כֵּן כָּתַב הַבַּיִת יוֹסֵף (ד"ה כתב הרשב"א) וּפֵרֵשׁ חֶדֶשׁ יוֹרֶה דֵּעָה סִימָן צ"ה סָעִיף קָטָן י"ט. וְעַל כֵּן אוֹתָהּ הַהַגְעָלָה שֶׁעוֹשִׂין בְּבֵיתָם בִּכְלֵי בְּדִיל עִם אֲבָנִים מְלֻבָּנִים עִם מֵי לוּ"ג, לֹא מִקְרֵי הַגְעָלָה שְׁפִיר, וּבִכְרֵט שֶׁעוֹשִׂין אוֹתָהּ כְּשֶׁהֵן מְלֻכְלָכִים, עַל כֵּן צְרִיכִים לְהַזְהֵר בְּאוֹתָן כֵּלִים גְּדוֹלִים שֶׁאֵין מַכְנִיסִין אוֹתָם לְתוֹךְ הַיּוֹרָה, שֶׁיְּנַקֶּה אוֹתָם הֵיטֵב וְעִם מַיִם לְבַד. חק יַעֲקֹב (סק"ק יז). וּבְבֵאוּר הֵיטֵב אֲשֶׁר לְפָנֵי צַיֵּן עַל רַק בְּמַיִם, וְכָתַב עָלָיו הַמְעָרְכִים עִם אֹפֶר שְׁקוֹרִין לוּ"ג עַיֵּן שָׁם, מַשְׁמַע מִלְּשׁוֹנוֹ דְּעִקַּר הַהַגְעָלָה הוּא בְּמֵי לוּ"ג, וְלֹא דָּק: (יח) **לְהַגְעִיל עוֹד.** וּבְדִיעֲבַד שָׁרֵי כְּמוֹ בְּמַשְׁקֶה, וְצָרִיךְ עִיּוּן. חק יַעֲקֹב (ס"ק יח). וְכָתַב בְּאֹאוּר וְהָתַּר (כלל נח סעי"ה) שֶׁאֵין לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּמֵי הַגְעָלָה שֶׁל אֹאוּר לְכַתְּחִלָּה אַף שֶׁיֵּשׁ שִׁשִּׁים נֶגֶד הַכְּלִי, מִשּׁוּם דְּהֵנִי כְּמִבַּטֵּל אִסּוּר לְכַתְּחִלָּה, כֵּיוָן שָׁרוֹצֶה לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בַּמַּיִם: ו (יט) **בְּטִיט.** אַף שֶׁהַמַּיִם זָבִים דֶּרֶךְ הַטִּיט. וְהוּא הַדִּין הַיּוֹרֶה שֶׁהִכְשִׁירוּ בּוֹ כֵּלִים וְרוֹצֶה לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ בְּפֶסַח, צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת לוֹ שָׂפָה אוֹ אֶבֶן רוֹתַחַת. ט"ז (סק"י). וּכְלִי שֶׁהִשְׁתַּמְּשׁוּ מִבַּחוּץ, כְּמוֹ קְעָרָה שֶׁכּוֹפִין לְפָעָמִים עַל הַקְּדֵרָה אוֹ כְּלִי שֶׁשּׁוֹאֲבִין בָּהּ מֵהַקְּדֵרָה, אֵין לוֹ תַּקָּנָה בְּאֹפֶן זֶה, דְּצַד חִיצוֹן לֹא נִגְעַל, לָכֵן צָרִיךְ לְהַכְנִיסָן בְּלֵהָּ לְיוֹרָה. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ק יא). וּכְלִי שֶׁפִּיהוּ צַר שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְשַׁפְשְׁפוֹ בְּפֶנִים אוֹ שֶׁיֵּשׁ לָהּ קְנָיִם, אֹאוּר בְּהַגְעָלָה. מַהֲרִי"ל (הל' הגעלה). וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן תנ"א סָעִיף קָטָן מ"ג: ז (כ) **לְשַׁטֵּף.** וּבְדִיעֲבַד אֵין קְפִידָא אִם לֹא שָׁטַף כְּלָל. חק יַעֲקֹב (ס"ק כא):

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

טְבִילָה אֵין חוֹצְצִין, לְעִנְיַן רְתִיחָה שָׁאנֵי: ד (כג) **יַגְלֶגֶל הַכְּלִי.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר לוֹמַר, שֶׁיִּפְתַּח אֶת הַצָּבַת בְּתוֹךְ הָרוֹתְחִין וְיֶאֱחֹז הַכְּלִי בְּמָקוֹם אַחֵר כְּדֵי שֶׁיַּצְלוּ הָרוֹתְחִין עַל מְקוֹם אֲחִיזַת הַצָּבַת. וְטוֹב יוֹתֵר (כה) לְהַגְעִיל בְּשִׁבְכָה אוֹ בְּסַל מְנֻקָּב: ה (כד) **מַגְעִילוֹ בָּהֶן.** אוֹ בְּחַמֵּי הָאוּר: (כה) **בְּשׁוּם מַשְׁקֶה.** דְּאֵין טִבְעָן לְהַפְלִיט אֶת הַבְּלוּעַ: (כו) **מֵיהוּ בְּדִיעֲבַד.** מְשׁוּם (כז) דְּיֵשׁ חוֹלְקִין דְּגַם מַשְׁקִין מַפְלִיטִין כְּמוֹ מַיִם, וְסָמְכִינַן עֲלֵיהוּ לְעִנְיַן דִּיעֲבַד. וְכָתְבוּ הַפּוֹסְקִים דְּהוּא הַדִּין (ל) מַיִם הַמְעֹרָבִים בְּאֵפֶר שְׁקוֹרִין לוּ"ג, (לא) אוֹ מַה שֶּׁנּוֹהֲגִין הַצּוֹרְפִין שַׁמְּרַתְּיחִין הַכְּלִי עַל יְדֵי שְׁמָרֵי יַיִן אוֹ וַויי"ן שְׁטֵיי"ן מְעֹרָב בְּמַיִם, אֵין לְהַגְעִיל בָּהֶן לְכַתְּחִלָּה, רַק בְּמַיִם לְבַד, (לב) וּבְדִיעֲבַד מְהַנֵּי הַהַגְעָלָה בָּהֶן. וְעַיֵּן בְּפִרְי מְגַדִּים שָׁדַּעְתּוֹ, דְּאִם הוּא קָדֵם פֶּסַח, יִרְאֶה לְהַגְעִילוֹ פַּעַם שֵׁנִי בְּמַיִם לְבַד, אָכֵן אִם הִגִּיעַ פֶּסַח מֵאֵלָיו לְהִשְׁתַּמֵּשׁ לְכַתְּחִלָּה בְּהַגְעָלָה זוֹ: (כז) **אֵין לְהַגְעִיל עוֹד.** דְּשׁוּב (לג) אֵין כֹּחַ בָּהֶן לְהַפְלִיט הַבְּלוּעַ, (לד) וְאֶפְשָׁר דַּאֲפִלּוּ בְּדִיעֲבַד לֹא מְהַנֵּי הַגְעָלָה זוֹ: (כח) **בְּאוֹתָן מַיִם.** וַאֲפִלּוּ הִגְעִיל בָּהֶן (לה) כֵּלִים שֶׁאֵינָן בְּנֵי יוֹמָן הַדִּין כֵּן: ו (כט) **כְּלִי גָּדוֹל וְכוּ'.** פֵּרוּשׁ, שָׁרוֹצֶה לְהַכְשִׁירוֹ, וְחוֹשֵׁשׁ שָׁמָּא יֵשׁ עַל שְׂפָתוֹ בְּלִיעַת חֹמֶץ בְּמָקוֹם שֶׁאֵין הַמַּיִם עוֹלִים שָׁם. וְכֵן הַדִּין בְּיוֹרָה אַחַר שֶׁהִכְשִׁירוּ בּוֹ כֵּלִים וְרוֹצֶה לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּהָן לְכַתְּחִלָּה בְּפֶסַח, צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת לוֹ שָׂפָה אוֹ אֶבֶן רוֹתַחַת. (לו) כְּתַב הַמְגַלֶּה טְמִירִין דְּאֵין לְהַגְעִיל הַכְּלִי מִפְּנֵי שֶׁבְּלַע מִוַּוי"ן שְׁטֵיי"ן אִם הוּא לְאַחַר שְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ: (לג) אַף דְּהַפְּרִי חֶדֶשׁ מְצַדֵּד לְהַחְמִיר כְּמוֹ לוּ"ג אַף בְּדִיעֲבַד, הַמַּשֶּׁה יְהוּדָה (סק"י) וְהָאֵלִיָּה רַבָּה (שם) הִשִּׁיגוּ עָלָיו וְדַעְתָּם לְהָקֵל בְּדִיעֲבַד: (לד) כֵּן מוֹכֵח בְּפִרְי חֶדֶשׁ וּבְאוֹר הַגְּרַ"א, וְכֵן מַשְׁמַע בָּרַ"ן: (לה) עַיֵּן חק יַעֲקֹב (סק"ח). וּמִדְּבָרֵי הַפְּרִי חֶדֶשׁ וּמַשֶּׁה יְהוּדָה (שם) מַשְׁמַע דְּאַף בְּדִיעֲבַד אָסוּר, וְכֵן מַשְׁמַע מֵאֵלִיָּה רַבָּה (שם), וְרַק לְחַד תֵּירוּצָא שָׁם בְּאֵלִיָּה רַבָּה יֵשׁ לְהָקֵל בְּדִיעֲבַד: (לו) עוֹלַת שַׁבָּת (סק"ד): ו (לו) טַ"ז, (סק"י) וְחָמַד מֹשֶׁה (סק"ח): (לז) גְּמָרָא (ע"ז עו:): (לח) רַשַׁ"י (שם ד"ה מה ודה"ה כן): (לט) רַ"ן (שם מ. ד"ה יורה): (מ) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"א סק"י, חק יעקב ס"ק יז) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (מא) שָׁם: (מב) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ק יג): ז (מג) חק יַעֲקֹב (סק"ק כא) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (מד) בַּיִת יוֹסֵף (ד"ה כתוב בתשובות) בְּשֵׁם הָרא"ש (ע"ז פ"ה סי' לו):

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ד (מה) חק יַעֲקֹב (ס"ק טז) בְּשֵׁם אֹאוּר וְהָתַּר (כלל נח סעי' סג). וְעַיֵּן בַּט"ז סָעִיף קָטָן ה' שֶׁמְּצַדֵּד גַּם כֵּן שִׁבְּזֶה טוֹב יוֹתֵר, שֶׁבְּאֹפֶן זֶה אֵין לְחוּשׁ כְּלָל שֶׁיַּחֲזֹר וְיִבָּלַע, וְאַף שֶׁכְּלִים שֶׁלָּנוּ הַמִּנְהָג שֶׁאֵין מַגְעִילִין בְּנֵי יוֹמָן, מִכָּל מָקוֹם טוֹב יוֹתֵר שֶׁלֹּא יִבָּלַע כְּלָל: ה (מו) הוּא (סק"ח) וְהֶגְרַ"א וּנְהַר שָׁלוֹם (סק"ד)] כֵּן כְּכָנַנְת הָרַמ"א, דְּסָמַךְ עַל דַּעַת הָרַשְׁבָּ"א לְהָקֵל בְּדִיעֲבַד, אֲבָל לְדַעַת הָרַשְׁבָּ"א אֹאוּר, וְדִלְא כְּדִמְשְׁמַע מִלְּשׁוֹן דְּרָכַי מֹשֶׁה הָאָרֹךְ (ד"ה יוהרה) דְּכָלִי עָלְמָא מוֹדִים בָּזֶה: (נ) אַחֲרוֹנִים (מגא סק"י, חק יעקב ס"ק יז) בְּשֵׁם בַּיִת יוֹסֵף (ד"ה כתב הרשב"א): (נא) מְקוֹר חַיִּים (חידושים סק"ז) וְחַיֵּי אָדָם (כלל קכה סכ"ט). וְכָתַב עוֹד הַחַיֵּי אָדָם (שם) דְּאֵין לְאֲסֹר הַכְּלִי מִפְּנֵי שֶׁבְּלַע מִוַּוי"ן שְׁטֵיי"ן אִם

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah